

Odling på svalsand i När gav toppresultat

Jordbrukskonsulent Lorensen lämnar redogörelse för 30 proc. av odlingsresultaten

Vid hushållningssällskapets sammanträde i måndags gav jordbrukskonsulent Arnold Lorensen en redogörelse för hampodlingen på Gotland under innevarande år. Vi återge här nedan ett sammandrag av den intressanta redogörelsen, som bör vara av ett aktuellt intresse för våra jordbrukare, speciellt hampodlarna.

Redan i början av oktober hade jag tillfälle att genom cirkulärskrivelse till hampodlarna redogöra för resultatet av de hampodlingar, som voro levererade och klara den 30 september. Det konstaterades då att odlingsresultatet 1944 låg i helt annat och bättre klass än något av de gångna åren. Genom den tidigare skörden hade såväl utbytet för odlarna som kanske ännu mera för beredningsverket avsevärt förbättrats. De 818 kr./ha i genomsnitt, som då erhöles i bruttoskördevärde, motsvarade endast en mindre del av odlingen och omfattade uteslutande s. k. grön hampa eller fiberhampa. I dag föreliggande resultaten t. o. m. den 18 november och omfatta c:a 30 % av samtliga odlingar, varvid de som omfatta grön hampa från myrodlingar sänkts från utbytet 818:— till 739:— kr./ha. Detta antyder, att när återstående 70 % ha inlevererats ytterligare sänkning av resultaten kommer att ske, varvid man dock får hoppas att den icke skall bli alltför kraftig. Den lägre halmskörd, som kan beräknas för återstående partier hampa, bör även i viss mån utjämnas genom fröskörd, som för det kommande årets hampodling utgör en viktig förutsättning.

Hur medelbruttoskörden fördelar sig

Av de resultat, som nu föreliggande, kan det vara skäl att i första hand undersöka hur medelbruttoskördevärdet fördelar sig på de olika kvalitetsklasserna. De förutnämnda 739 kr. pr ha fördela sig på klass

4,423 kg/ha EP med 854 kr/ha
4,076 kg/ha P med 636 kr/ha
3,608 kg/ha I med 451 kr/ha

och utgöra medeltal för 95 odlare och 154 hektar.

Samma antal odlare med 104 hektar ha skördat sin hampa till frö och ha i genomsnitt erhållit 584 kr/ha. Dessa fördela sig sålunda på klass

halm	frö		
4,310	173	P	855 kr/ha
2,774	124	I	477 kr/ha
2,739	86	II	345 kr/ha
2,235	72	III	214 kr/ha

Klasserna II och III äro att hänföra till misslyckade odlingar, som tröskats, men dessa omfatta endast c:a 25 hektar i denna sammanställning.

Den direkta jämförelsen ger vid handen att i motsvarande klass fröhampan har givit bättre utbyte för odlaren än fiberhampa. Medeltalet för klasserna P och I utvisa nämligen 685 kr./ha för fröhampa medan fiberhampa givit c:a 600 kr./ha i medeltal.

Då en hel del av den tröskade varan eventuellt skulle ha kunnat hamna i klass EP i stället för P, om den icke hade tröskats, får man anse avvägningen mellan frö och fiberhampa vara rätt god i all synnerhet om tröskningskostnaderna på c:a 8 kr./ton hampahalm beaktas.

Goda resultat på svalsand

De rena myrmarksodlingarna ha i genomsnitt lämnat 676 kr./ha, medan fastmarksodlingarna, som dock endast omfatta c:a 16 ha, givit 442 kr./ha. Det är tydligt att hampa hör hemma på myrarna, men det kan nämnas att ett av årets hittills bästa resultat erhållits

på god svalsand i När med 830 kr./ha. Utom på myr bör därför endast svalsand komma ifråga för hampodling. Om man skulle nämna något annat toppresultat kan hr Hallbom, Tenglings i Etelhem, med 6,403 kg. halm och 1,236 kr./ha nämnas.

För själva odlingen i stort torde medeltalet för avkastningen bli avgörande och ett resultat här av låt oss säga 600 till 650 kr./ha kan betraktas som rätt gynnsamt om än icke så lukrativt som man kanske väntat och önskat. Omkostnaderna för odlingen med c:a 130 kr. för utsäde, 100 kr. för gödsling och 70 kr. för skörd pr ha ger ju utrymme för 300 till 400 kr. i ersättning för eget arbete och jordhyra, vilket med hänsyn till förfruktvärde och möjlighet till ordnad växtföljd på myrarna bör stimulera till ökad odling.

Vi ha dessutom lärt oss en hel del under de år som gått och möjligheten till ett bättre jordval, mera ändamålsenlig odlingsteknik med lämpligare bearbetning, gödsling, sätid, utsädesmängd, radavstånd för att icke nämna skördetid bör medföra kraftigt förbättrad avkastning framdeles.

Den bättre jorden bör väljas

Vad jordvalet beträffar är hampa tacksam för godartad myrjord precis som andra grödor och med hänsyn till odlingens relativt höga kostnader för utsäde och gödsling bör vid fritt val den bättre jorden väljas. Endast där kunna de verkligt goda odlingsresultaten erhållas. På dålig myrmark, där ingenting annat växer, torde det vara ganska hopplöst att försöka få fram lyckade hampskördar med mindre än att orsaken till detta tråkiga faktum undanröjes. Härvid är ofta dräneringsförhållandena den hämmande faktorn nummer ett. Exempel visa, att det icke är tillräckligt med att det stora kanalsystemet är klart, utan även sidokanaler och diken måste vara effektiva om ett gott resultat av hampodlingen skall kunna nås. Ofta kan det vara tillräckligt med tegdiken på 60 till 120 m. avstånd, varvid man förslagsvis kan börja med det sistnämnda avståndet, som om det visar sig otillräckligt sedermera kan kompletteras.

Upprensningen av kanalerna får ej eftersättas

Torkårens erfarenheter av dämning ha kanske på många håll medfört att upprensning av kanalerna blivit eftersatt. Detta är synnerligen farligt, ty en effektiv dämning förutsätter en god dikning så att överflödsvattnet på våren kan komma hastigt undan för att vegetationsperioden skall kunna bli så lång som möjligt. Underlåten upprensning av kanaler och öppen avdikning kan icke alls ersätta dämning och just på grund härav torde ett relativt stort antal hampodlingar ha misslyckats.

Vad jordbearbetningen beträffar är höstplöjning som regel att föredraga, men måste vårplöjning ske, bör denna helst företagas i sammanhang med bearbetning i övrigt och omedelbar sädd, närmast med tanke på den uttorkning, som annars under våra i regel torra vårar kan riskeras. Vältning med betongvält tjänar samma syfte, men bör ske med viss urskillning, då dess användning vid alltför hög mark-

fuktighet särskilt på grunda myrmar kan få ödesdigra följder med alltför kompakta jordlager.

Kraftig ökning av superfosfatgivorna

Gödsling till så pass dyrbar odling som hampa bör givetvis ske med omsorg och i och med att superfosfaten är fri bör en kraftig ökning av dess användning ske. Gödslingsförsök visa att en giva av 300 kg./ha av 20 % superfosfat utgör minimum, vilket innebär att c:a 500 kg./ha torde vara lönande att använda av den 13—14 % varan. Samtidigt bör c:a 300 kg./ha av 40 % kali användas. Även kväve bör användas, förslagsvis då 200 kg./ha av svavelsyrad ammoniak och i första hand då på jordar, som icke i sig själva äro särskilt kraftigt kväveproducerande, vilket kan avgöras på grödans utseende i allmänhet.

Sätiden bör av allt att döma icke väljas alltför tidigt, då hampa tycks vara känslig för om den genom otjänlig väderlek tvingas att avbryta sin alltför grönningen annars mycket hastiga tillväxt. Månadsskiftet maj—juni med variation för årsmun med c:a 14 dagar åt båda hållen tycks ligga bäst till.

80 kg. frö per ha lämplig utsädesmängd

Utsädesmängden bör tillmätas relativt rikligt, men med hänsyn till tillgång och kostnad bör kanske 80 kg./ha tillsvidare användas till dess att årets antydningar till bättre resultat vid högre utsädesmängd hinna bekräftas.

Radavståndet bör skäras ned till enkelt d. v. s. sädd bör ske med varje bill. Detta stämmer överens med de tyska erfarenheterna att 3—4 metershampa bör sås med 20—25 cm:s radavstånd. Den svenska som stannar på 1,70—2,00 meter bör då sås tätare, vilket även underlättar skörden. Nästa år bör sädd sålunda överallt ske med varje bill och ifrågasättas kan då om icke en utsädesmängd av mera än 80 kg./ha skulle bli ekonomiskt möjlig och lämplig att tillsvidare utnyttja.

Skördetiden för fiberhampa infaller i medio av augusti

Vad slutligen skördetiden beträffar visa utförda försök tydligt och klart att för fiberhampa den lämpliga skördetiden infaller i me-